

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martyrologium Ecclesiae Germanicae Perpetuum

Beck, Matthias Friedrich

Augustae Vindel., 1687

VI. De Martyrologio specialiter nuncupato, & primum quidem de Diebus
Festis Veteris Ecclesiae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38424

Astrologica hac temporum observatione turpissimè delusi fuerunt.

CAP. VI.

DE
MARTYROLOGIO SPECIALITER
NUNCUPATO, ET PRIMUM QUIDEM
DE
DIEBUS FESTIS
VETERIS ECCLESIAE.

§. I.

Calendarium excipit ipsum Martyrologium, in specie ita dictum. Ubi primò tractandum est de *diebus festis*, CHRISTI, ejusque Matris, Præcursoris & Apostolorum, Innocentium, Protomartyris &c. de *Memoriis* Beatorum Martyrum, Confessorum, Virginum &c. deinde agemus. Sicuti enim Gentiles olim Romani Calendarium suum in *dies fastos & nefastos* distribuebant, simili modo Christiani suum Calendarium vel Martyrologium in dies festos & memoriales Sanctorum divisere: & rursus quemadmodum illi dies fastos rubro, nefastos verò atro distinguebant colore, unde Ovidio *Fasti pelli* dicuntur, ita & hi Festa Majora & Minora colorum diversitate discriminârunt, illa rubricâ, hæc atramento olim hodieque annotantes.

§. 2. Dies, rubricâ descripti & consequenter Festi Veteris Ecclesiæ, isti olim fuerunt secundum membranam nostram:

25. Decem-

25. Decembris. Nativitas Domini nostri JESU Christi.
 26. -- S. Stephani Protomartyris.
 27. - S. Johannis Evangelistæ,
 28. -- Innocentum.
 31. -- Sylvestri Papæ.
1. Januarii. Circumcisio Domini.
 2. - Octava Stephani.
 3. - Octava Johannis.
 4. - Octava Innocentum.
 6. - Epiphania Domini nostri J. C.
 13. - Octava Epiphaniæ.
2. Februarii. Purificatio S. Mariæ.
 22. - Cathedra S. Petri, Apostoli.
25. Martii. Annunciatio S. Mariæ Matris Domini,
 & Crucifixio Domini JESU.
 27. - Resurrectio Domini nostri J. C.
1. Maji. Apostolorum Philippi & Jacobi.
 25. Julii. Jacobi, Apostoli.
1. Augusti. Vincula S. Petri.
 10. - Laurentii, Martyris.
 24. - Bartholomæi, Apostoli.
 29. - Decollatio S. Johannis.
 31. - Paulini, Episcopi.
8. Septembris. Nativitas S. Mariæ.
 14. - Exaltatio S. Crucis.
 21. - S. Matthæi, Apostoli.
 22. - Mauritii cum Sociis suis.
 29. - Dedicatio S. Michaëlis, Archangeli.
28. Octobris. Simonis & Judæ.

1. Novembris: Festa omnium Sanctorum.
 29. -- Vigilia S. Andreae, apostoli.
 30. -- S. Andreae, apostoli.
 13. Decembris: Luciae Virginis, Otiliae.
 17. -- Ignatii, Martyris.
 21. -- S. Thomae, Apostoli.
 24. -- Vigilia Domini nostri J. C.

§. 3. Notandum verò est, in Martyrologio nostro *Immobilia* tantum Festa consignata esse, non item *Mobilia* si diem Pascha-lem, & feriam VI in hebdomade Majori excipias. Columbae, Hilarii, Walburgae, Christophori, VII. Fratrum, Sabinæ & Adelphi, Timothei & Ammonii, Cornelii & Cypriani memoriae rubricâ quidem hic sunt consignatae, sed quia diebus Festis sunt conjunctae, per se non feriales, unde ad sequens caput sunt rejiciendae. Observabis verò Lector, ex hoc dierum apud veteres Christianos festorum Catalogo, CHRISTI Festa hæc esse: Vigilia Nativitatis, ipsa Nativitas, Circumcisio, Epiphania, Ejus Octava, Crucifixio, Resurrectio, Exaltatio S. Crucis. *Michaelis* Archangeli Dedicatio. *Mariae* Nativitas, Annunciatio, Purificatio. *Johannis Baptistae* decollatio. *Innocentium* & Octava. *Petri* Cathedra, Vincula. *Johannis Evangelistae*, & Octava. *Andreae*, & Vigilia, & reliquorum *Apostolorum*, exceptis *Matthiae* atque *Paulo*. *Stephani*, Protomartyris, & Octava. Festa *omnium Sanctorum* instituta sunt, Gregorio IV. auctore, Seculo nono, ut supra audivimus, cap. III § 10. *Laurentii*, Seculo III. Archidiaconi Romani, Martyris, & *Sylvestri*, IV. Seculo Papae Romani, natales dies, jam olim festi fuere. Quare autem *Ignatii*, Episcopi Antiocheni atque Martyris, Seculo II. *Mauritii* & *Luciae*, Seculo III. Martyrum, & *Paulini*, Episcopi Trevirensis, Seculo Christiano IV. atque *Otiliae* Seculo VII. natales dies purpureo colore sint adscripti, nullam possum reddere rationem aliam, nisi quod cum B. Theod. Thummio, in tractat. de Festis Judæorum & Christianorum, pag. 71. dicam, has ferias non fuisse

fuisse *universales* & singulis Ecclesiis *communes*, sed tantum *speciales* seu *particulares*, in quibusdam saltem Ecclesiis usitatas, ut patet ex Hieron. Comment. Gal. IV. qui festorum sui temporis mentionem faciens, enumerat tantum *Parascēven*, *diem Dominicam*, *Pascha*, *Pentecosten*, & pro diversitate regionum, *nonnullorum Martyrum memorias*; ut & quod dictorum Sanctorum corpora, vel saltem reliquiae quaedam, in illa Ecclesia, quae olim nostro Martyrologio MS. usa fuit, requiescant: vel etiam alicui eorum Ecclesia illa sit dedicata, ita enim in Concilio Moguntino, canone 36. inter alia Saeculo IX. est constitutum: *illas Festivitates Martyrum vel Confessorum observare decrevimus, quorum in unaquaq. Parochia Sancta corpora requiescunt, similiter etiam Dedicacionem Templi*, Magdeb Cent. IX. cap. VI. fol. 259 vel saltem quod laudatorum Sanctorum honor in ea Ecclesia, cujus usui Nostra inservit membrana, peculiari-ter sit celebratus. Ita Aquisgrani, Anno Domini DCCCXVI. à Monachis & Abbatibus inter alia est statutum; 6. *Ut in precipuis solennitatibus reficiantur: id est, in Natali Domini &c. similiter in Beatorum Apostolorum Festis, in S. Johannis Baptista, in S. Laurentii, in S. Martini, seu Natali cujuslibet Sancti, cujus honor in qualicunq. Parochia specialiter celebratur*, iidem loco cit. fol. 272. Dicamus igitur licet, primum vel Ignatii, vel Mauritii, vel Luciae, vel Paulini, vel denique Otiliae reliquias in ea Ecclesia, quae nostro Martyrologio MS. usa olim est, reconditas fuisse, requiescere verò dicuntur reliquiae Ignatii quidem Romae in Ecclesia S. Clementis, ut vult Martyrologium Romanum, Mauritii Turonis, Luciae Metis, Paulini Treviri, atque Otiliae Altitonae in Territorio Argentoratensi, ut superiori cap. IV. §. 3. Jam est relatū. Vel deinde cuidam laudatorum Sanctorum Ecclesia, cujus Martyrologium MS. olim fuerat, dedicata fortè fuit: vel denique uni alterive Sanctorum, honor in illa Ecclesia, quacunque tandem fuerit, specialiter habitus fuit. Turonensis tamen Ecclesiae Martyrologium hoc fuisse non videtur,

quod illud Martini, Episcopi Turonensis, natalem rubricâ hauri habeat annotatum, qui tamen communiter celebrari ab Ecclesiis Occidentalibus consuevit, prout superiori cap. IV. §. 3. jam monuimus.

§. 4. Idem ferè dies festi ab aliis recensentur, ommissis tamen nonnullis, adjectis aliis. *Sancti Patres igitur hujusmodi sacrorum dierum rationem edoceri, ut commodius plebs Christiana conveniret ad sacram concionem, & ad cultum divinum concelebrandum, habito Lugduni Antistitum conventu, & illos sanxerunt dies esse colendos, & alios complures constituerunt, qui Christianis perpetuo festi essent, quibus aut Sancti à vita hac calamitosa in Cælum migrassent, aut aliquid in religione sanctum esset gestum. Qui nempe dies his sunt divi sacri: Stephano Protomartyri, Innocentibus, Sylvestro, Johanni Baptista, duodecim Apostolis, PAULO, gentium doctori, Deipare Virgini, Laurentio, Michaëli, Martino & communiter omnibus Sanctis, quod Bonifacii Quarti decretum fuit. Is enim Pantheon, vetustum Marti Agrippæ opus, divæ Mariæ Virgini, atque divi omnibus, Phocæ Imperatoris permissu, ad 4. Iduum Maji sacravit, exclusitque malorum demonum cultu, quorum simulacra plura hic numero fuerant, locum expiavit. Gregorius deinde W. fertur auctor fuisse, ut id sacrum Calendis Novembris celebraretur. Item & Cruci, ex qua pependerat Salus nostra, solennis dies data est, ac Eucharistiæ ab Urbano IIII pariter dies dedicatus assignatusque. Est & divo Petro Apostolo jam pridem, rogatu Constantini Imperatoris, ad memoriam tormentorum, quæ pro religione tulisset, constituta festa dies à Sylvestro, quæ ad Vincula nuncupatur, prout in libello quodam de Vinculis Petri continetur, qui divo Hieronymo, tametsi parùm verè, adscribitur. Referente Polydoro Vergilio lib. de Inventoribus Rerum VI. cap. 8. quæ Magdeburgenses ad Centuriam VII. cap. VI. fol. 163. referunt. Durandus lib. VII. Ration. div. offic. cap. I. pag. 429. ejusdem Concilii Lugdun. verba ita allegat: *Quæ Festivitates celebranda sint, patet ex Concilio Lugdunensi, de Conse. dist. III. cap. I. extra de fer. cap. fin:**

in quo sic statutum est : Dies Domini feriandi sunt à vespera in vesperam. Item festum natalis Domini, S. Stephani, S. Iohannis Evangelista, Innocentium, S. Sylvestri, Circumcisionis, Theophaniae sive Epiphaniae, Pascha cum tota precedenti, & sequentibus hebdomadibus, Rogationes cum tribus diebus, Ascensio Domini, Pentecoste cum duobus diebus sequentibus, S. Iohannis Baptista, duodecim Apostolorum, S. Laurentii, Festivitates B. Mariae, omnes dies Dominici, Dedicatio S. Michaëlis, dedicatio cuiuslibet Oratorii, festum omnium Sanctorum, S. Martini, Illae festivitates Sanctorum scilicet Canonizatorum, quas singuli Episcopi in suis Ecclesiis cum Clero & Populo decreverint celebrandas. Reliquis vero festivitatibus, quae per annum sunt, non sunt populi cogendi ad celebrandum sive feriandum, nec prohibendi. De Festis vero tempore Caroli Magni, verba sunt Magdeburgens. Cent. VIII. cap. VI. fol. 379. Extat hæc constitutio lib. I. cap. 158. hæc sunt festivitates in anno, quae per omnia venerari debent : Natalis Domini, S. Stephani, S. Iohannis Evangelista, Innocentium, Octavas Domini, Epiphania, Octavas Epiphaniae, Purificatio Mariae, Pascha dies octo, Letania major, Ascensum Domini, Pentecosten, S. Iohannis Baptista, & S. Petri & Pauli, S. Martini, S. Andreae. De Assumptione S. Mariae interrogandum relinquimus. Iidem Centur. IX. cap. VI. fol. 259. hæc habent : Postremo, de festis extat Canon 36. in Concilio Moguntino, in hunc modum : Festos dies in anno celebrare sancimus : hoc est, diem Dominicam Pascha cum omni honore & sobrietate venerari : similiter feriam secundam, tertiam & quartam. A feria quinta ante missam, licentia sit arandi, vel seminandi, & hortum & vineam excolendi, & sepe circumcludendi, ab alio vero opere cessare decrevimus : post Missam autem ab opere vacare. Diem Ascensionis Domini pleniter celebrare, item Pentecosten similiter, ut in Pascha. In natali Apostolorum Petri & Pauli diem unum, nativitatem S. Iohannis Baptista, assumptionem S. Mariae, dedicationem S. Michaëlis, nativitatem S. Remigii, S. Martini, S. Andreae; In natali Domini dies quatuor, Octavas Domini, Epiphaniam Domini, Purificationem S. Mariae, & illas
Festifi-

Festivitates Martyrum vel Confessorum observare decrevimus, quorum in unaquaq; Parochia sancta corpora requiescunt: Similiter etiam dedicationem Templi. Conferri etiam potest Thummius loco cit. pag 70. 71. & 72.

§. 5. Quod si verò computemus dies Veteris Ecclesie festos, non nisi XXXV. in Martyrologio nostro deprehendemus. Posteriori ætate numerus feriarum est auctus; Genebrardus enim in Calendario Romano XLVI. solemnia festa recenset, quibus hoc †. Crucis signum præfixit. Martyrologium Romanum, Gregorii XIII. jussu editum, & Venetiis Joan. Bapt. Sessæ Anno 1583 impressum, L. dies festos, rubricâ annotatos, habet. In Vulgaribus Calendariis, quæ annuatim publicantur, vel etiam LXXX. ferias purpuratas numerare licet. De qua feriarum multitudine Polydori potiùs, quàm nostrum proferre judicium placet, ita verò is gravissimè censet post verba, quæ nuperrimè retulimus: *Deinde dies alii aliis festis ex parvis quandoque causis accumulati sunt, id quod haud scimus, an expedierit, cum præsertim videamus eò rediisse Christianorum mores, ut quàm ex religionis usu erat hæc institueri, tam nunc præstare videatur eadem antiquare, cum bona pars hominum otium istud festorum dierum non ad orandum, non ad divina Scriptura audienda, cujus rei causa datum est, sed ad omnivariam bonorum morum corruptelam augendam in dies magis magisque consumat; dicitans, se id animi gratia facere, quasi plane sentiens cum Platone, qui ob illud ipsum Deum ejusmodi festa sacra instituisse ajebat. Atque ita bellè ethnicos perinde in hæce, ut in nimis multis aliis, emulamur, quod tantum absuit, ut etiam illud ipsum audaciter iisdem ethnicis vitio dederint, teste Tertulliano in apologetico, cum de Cesarum solennibus sacris loquitur, ubi inquit: Propterea igitur publici hostes Christiani, qui Imperatoribus neque vanos neque mentientes neque temerarios honores dicant? Grande videlicet officium, focos & choros in publicum ducere, vicatim epulari, civitatem tabernæ habitu abolere, vino lutum cogere, certatim cursitare ad injurias, ad impudentias, ad libidinis illecebras.*

Siccine

Siccine exprimitur publicum gaudium per publicum dedecus? O nos merito damnandos: cur enim vota & gaudia Caesarum casti & sobrii & probi expungimus? &c. Non putavit Tertullianus futurum, ut ista omnia in nostros Christianos aliquando caderent, qui hoc loco ethnicos deridet, & tamen venit tempus, cum eos potius Caesarum, quam Christi, solennes ritus celebramus. Faxit igitur Deus, ut pontifices nostri tandem aliquanto istos festos dies utiles reddant; quod facient, si minuentes ac castè agitandos curarint.

§. 6. Sed descendamus nunc à generalibus ad specialia, & primùm quidem ad *Vigilias Ecclesie Priscæ*, quas Persecutionum quidem tempore necessitas Veteri Ecclesie suasit, ut ante lucem, convenirent, unde *Conventus illos Antelucanos* Tertullianus libro de coronâ Militis, cap. 3. dixit (plura hanc in rem testimonia videantur apud Magdeburg. Cent. IV. cap. V. fol. 410. atque Cent. VII. cap. VI. fol. 140.) ad hos conventus Antelucanos Plinius II. Proconsul respexit, quando ad Trajanum Imperatorem inter alia scripsit: *Christianos stato die ante lucem convenire solitos esse; status ille dies Pascha fuit. Meminit vigiliarum Pasche Eusebius in Historia Narcissi Hierosolymitani Episcopi, lib. VI. cap. 9. in Africanis vero Ecclesiis Tertullianus indicat, solennem fuisse totam illam noctem, diem Pasche præcedentem, sic enim libro II. ad Uxorem inquit: quis sollemnibus Pascha obnoctantem Uxorem securus sustinebit? Magdeburg. Cent. III. cap. VI. fol. 136. & seqq. Apaschalibus autem excubiis, ad natale festum, aliasq. solennitates, mos iste vigilandi transit, vid. Joachimus Hildebrandus in Enchiridio de Priscæ & Primitivæ Ecclesie Sacris Publicis, Templis, & diebus festis, cap. 3. *Vigilias Nativitatis Domini actas esse, testatur Gregorius Turonensis, qui inquit: Francilionem ad vigilias natalis Domini descendentem, hausto poculo interiisse, libro III. Hist. cap. 2. ut est apud Magdeburg. Cent. VI. c. 6. fol. 342. Hinc jam in nostro Martyrologio ad diem Anni extremum, 24. Decembr. *Vigilia Domini nostri J. C. annotatur. Quare verò præter eam Andreæ quoque Natalis vigilia, & quidem***

H

rubri-

rubricâ sit expressa, (quemadmodum etiam in Martyrologio Galefinii) non immerito hîc quaeritur? hanc Andreæ vigiliam pari veneratione cum vigilia natiuitatis Domini observatam esse, ex abusu etiam utriusque colligitur, quandoquidem utraque vigilia à superstitiosis ad investiganda illicita usurpatur, videatur Arnoldi Mengeri Scrutinium Conscientiæ Catecheticum, cap. V. pag. 192. Sed jam olim sacra hæc nocturna à male feriatis, sub specie religionis, ad supra & flagitia alia patrandâ sunt frequentata, quæ etiam causa fuit, ut, abrogatis conuenticulis illis nocturnis, ieiunium ante instantem diem festum pridie, retento tamen vigiliarum nomine, fieret, videatur Johannes Beletus in Rationali div. offic. cap. 137. Guil. Durandus lib. VI. cap. 7. num. 8. Polydor. Vergilius, lib. VI. cap. 4. Joachimus Hildebrandus loco cit. atque Theod. Thummius in tractatu de Festis Judæorum & Christianorum, pag. 73. apud quem Mantuanus lib. I. Fastorum hac de re ita canit:

Quod nostri in Templis atavi vigilare solebant,
Excubiasque pati Solemnia mane sequenti
Festa recepturi: morem nova sustulit ætas.
Nam quia nox sceleri solet esse occasio, & illud
Observant, qui furta volunt committere, tempus
Jeiunare diem visum est sapientius illam,
Quæ præit, & clauso noctem dormire cubili.

§ 7. A Vigiliis ad *Octavas* transeamus. Hæc verò, ut rectè censet Theod. Thummius loco cit. pag. 74. & Joach. Hildebrandus loco cit. H. 2. in Levit. XXIII. fundamentum habent, & Judæis in Calendariis post celebriora Paschatis & Tabernaculorum festa sunt usitata, à quibus Origo est Christianarum Octavarum, vid. Baronius ad 2. Jan. in notis. Καὶ ἑξοχὴν Octava Pentecostes, SS. Trinitatis Festo consecrata, dicta est, vid. Hildebrandus loco cit. In Constitutione Caroli M. & Concilio Moguntino,

tino, Octavarum Nativitatis Domini & Epiphaniæ mentio fit, ut superiori §. 4. retulimus. Nostra membrana Octavas Stephani, Johannis, Innocentium atque Epiphaniæ commemorat, quas eadem fragmentum Martyrologii alterius MS. quod penes nos est, recenset; Martyrologium Uluardi, Notkeri, Maurolyci atque Romanum, ut & Fasti Danici Olai Wormii, easdem annotaverunt, cum Octava Nativitatis, quæ coincidit cum Circumcisione Domini seu Calendis Januarii, quo die Almachius Martyr edixit: *hodie Octava Domini Dies sunt, cessate à superstitionibus Idolorum, & à sacrificiis pollutis.* Hodie Octavarum Ulus est amplior, & præter dictas festivitates celebres, multis aliis diebus festis adjunctæ esse Octavæ in Calendariis observantur.

§ 8. Octava Nativitatis Domini posterioribus Seculis etiam *Circumcisioni Domini* est consecrata; Isaaco tamen Casaubono assentiri non possumus, qui in Exercitat. II. ad Annales Ecclesiasticos Baronii, §. 9. pag. mihi 132. scribit: *In Antiquis libris Ritualibus dies Calend. Januar. simplicem præse fert titulum, ut ad Martyrologium observat Baronius, OCTAVÆ NATIVITATIS. Antea pauca Secula alia accessit causa festivitatis: inde titulus duplex OCTAVÆ NATIVITATIS & CIRCUMCISIONIS. Qui ante hos 500. Annos festus anni totius dies descripserunt, Circumcisionis non meminere.* Quem sequitur Joachimus Hildebrandus in Enchirid. de Priscæ & Primitivæ Ecclesiæ Sacris Publicis, Templis & diebus festis, cap III F 3. Namque Membrana nostra, Martyrologium Occidentalis Ecclesiæ vetustius, à Florentinio publicatum, & Martyrologium Gellonense &c. quæ omnia ante D. annos festos anni totius dies descripserunt, circumcisionis tamen meminere.

§ 9. De Festi *Purificationis S. Mariæ* instituto atque ævo, quod Græcis Menologiis *ὑπαρὶ ὁρσῆς* Simeonis vocatur, & Romano quidem inter Festa Mariæ, Ambrosiano autem more atque Græcorum, inter Christi festa recensetur, discrepant Martyrologi:

Petrus enim Galefinius & Florentinius jam ante Seculum Christi IV. institutum esse volunt, allegantes hanc in rem homilias Patrum, tam Græcorum quàm Latinorum, qui seculo Christiano i v. vivere, puta Gregorii Nazianzeni, Cyrilli, Hieronymi, Augustini &c. Sed Durandus in Rationali divin. offic. lib. VII. cap. 7. num. II. pag. 436. & Baronius in notis ad Martyrol. Roman. nisi auctoritate Nicephori Histor. Ecclesiast. lib. XVII. cap. 28. Pauli Diaconi lib. XVI. de Romanorum gestis, & Sigeberti in Chronico ad annum Christi DXLII. rectius Festi hujus originem ad sequiora tempora Imperatoris Justiniani, (quem etiam Græci hujus Festi auctorem constituunt, Baronius Gelasium Papam facit) rejicere videntur. Homiliæ verò illæ SS. Patrum, quas allegant Galefinius & Florentinius, habitæ sunt non in Purificationis, sed Epiphaniæ festo, vel certè ex eorum Commentariis sunt desumptæ, ut bene judicat Baronius. Atque idem in aliis quoque festis, pro originibus eorum remotius accersendis, factitatum esse, vel recentiorum homilias & sermones antiquioribus suppositas fuisse, ego puto.

§. 10. Festum *Cathedræ Antiochenæ S. Petri Apostoli* antiquum est, si fides habeatur Galefinio & Florentinio. Olim à Gentilibus Romanis *Feralia* mense Februario celebrabantur, ita dicta, quod *ferrent* epulas ad sepulchrum, Diis Manibus sacras, quos ritus Christiani veteres nonnulli, D. Augustini ævo, hoc tempore sunt æmulati, jure correpti propterea à D. Augustino, in Sermone I. de Cathedra S. Petri, si tamen illius est, namque ipse Florentinius dubitat, qui est inter sermones de Sanctis XV. Tom. X. Operum, p. 44 & 45. *Cum solennitatem hanc Ecclesis merito religiosa observatio introduxerit, miror, cur apud quosdam infideles bodie tam perniciosus error increverit, ut super tumulos defunctorum cibos & vina conferant, quasi egressæ de corporibus animæ carnales cibos requirant. Epulas enim & refectioes caro tantum requirit, spiritus autem & anima his non indigent. Parare aliquis suis charis dicit, quod ipse devorat,*
quod

quod prestat ventri, imputat pietati. Cessate ergo fratres ab hoc gentili infidelitatis errore. Quæ quidem ex Sancto Augustino excerpti pro Christianis in Papatu, hodiernum pro dolor ! in tanta Evangelii luce, mense Novembri Ferialia sua, quod festum animarum, vocant, celebrantibus, atque Gentilium more ferentibus epulas animabus defunctorum, quas deinde vespiliones cum suis devorant.

§. II. Festi *Annunciationis Mariæ*, quod de Incarnatione seu Conceptione Christi Petrus Chrysologus Sermone 140. inscripsit, meminit S. Athanasius in sermone de Annunciatione sanctissimæ Dominæ nostræ Deiparæ, qui Tomo operum I. fol. mihi 1028. extat, statim post principia his verbis: ὅτι μία τῶν δεσπολικῶν ἡρώτων τε καὶ πάνσοφῶν ἐορτῆ κατὰ τὴν τῶν πραγμάτων τάξιν καὶ σύνταξιν τῶν ὑποκειμένων ἐν τοῖς κατὰ χριστὸν κηρύγμασιν ὑποδέχουσα, ἡ θεῖα εὐαγγελισμῶ κλήτη ἀγία ἡμέρα, ἧς ἐξ ἕραν καὶ ἀβάσεως ἡ ὑψὲς ἡ θεῖα, κατασκευάζει τὸ κήρυγμα. *Unum enim Dominicorum Festorum hoc primum, & perquam venerandum, secundum quidem rerum Ordinem atq; digestionem eorum, quæ de Christo sunt prædicata, existit, divinæ annunciationis sancta dies vocata, quæ de Filii DEI ex cælo descensu apparat præconium:* Attamen Sermo Athanasii non est, sed alterius recentioris Scriptoris supposititius, vel ipsomet Baronio non diffidente, Annalium Tomo I. Anno Christi 48. sect. 19. & 20. & in Notis ad Martyrologium Romanum ad diem 25. Martii; cui adstipulatur Andreas Rivetus lib. III. Critici sacri, cap. V. pag. 268. seqq. *Et tamen oblectant se ejus allegatione Jesuitæ, quia Mariæ invocatio hic stabilitur, notante eodem Riveto. Sermones quoque IV. Augustini de Annunciatione Dominica, II. dum imprimis, in quo inter alia ita oratur Mariæ: Accipe, quod offerimus, redona, quod rogamus, excusa, quod timemus, quia tu es SPES Unica Peccatorum, per Te speramus veniam delictorum, & in Te beatissima nostrorum est expectatio*

expectatio premiorum &c. Augustini esse omnino dubitamus, posterius seculum redolere hæc videntur. Baronius duos saltem sermones Augustini in hoc festum extare, & alterum Fulgentio, qui Seculo VI. vixit, adscribi, refert in Notis ad Martyrolog. Rom. Eodem verò conceptum esse Dominum die, quo est passus, prælaudatus etiam Hipponensis Episcopus docet, qui Lib. IV. de Trinitate, cap. 5. scribit: *à Majoribus traditum suscipiens Ecclesia custodit Auctoritas, octavo enim Calend. April. conceptus creditur, quo & passus.*

§. 12. *Vincula S. Petri.* Ita codex noster vocat; Martyrologia Bedæ atque Rabani Mauri *Dedicationem primæ Ecclesiæ à B. Petro constructæ & consecratæ* dicunt: quæ Notkerus, Antiquus Occident. Ecclesiæ & Romanum, Martyrologia, conjungunt. Lepidissima sunt, quæ de hiis S. Petri Catenis, Baronius, quippe Congreg. Oratorii Presbyter, concionatur, in notis ad Martyrolog. Roman. die I. Augusti: *Sane quidem non videtur hoc vacare mysterio, quod de Petri tantum catenis tam in Oriente quam in Occidente agatur solennitas, non autem de vinculis alicujus alterius Apostolorum: ut, cujus in ligandis atq; solvendis alienis vinculis potestas præcipua in Ecclesia, ejus etiam vincula à cunctis fidelibus in honore habeantur, quæ quidem declamatio est Parasito Curia Romanæ nequaquam indigna! Miror hunc, subacti a iocuin judicii virum, ita pueriliter ineptire cum Durando, è cujus Rationali, lib VII. cap. 19 hæc sunt desumpta! Anne verò claves solvendi & ligandi soli Petro sunt concessi? nonne omnibus reliquis Apostolis, ut & Successoribus eorum à Domino traditi fuerunt? referente S. Matthæo cap. XVIII 18. atque S. Johanne cap. XX. 23. Sed & aliorum Beatorum Martyrum vincula sunt celebrata, Pauli puta, quæ à Majoribus asserta & multis fuisse miraculis illustrata, S. Gregorius scribit ad Constantiam Augustam, in Reg. lib. III epist. 30. apud ipsum Baronium l.c. Babylæ item, atque Aliorum: ut ut iis non perinde atq; Petrinis festum peculiare ab Ecclesia fit institutum.*

§. 13. *Laurentii Martyris* festivitas multis Patrum Sermonibus, Ambrosii uno quidem, Augustini quatuor, Leonis M. uno, Maximi Taurinensis III. Petri Chrysologi uno &c. ut & Aurel. Prudentii carmine est concelebrata, *ex quibus fit perspicuum, Beatissimi Laurentii Martyris diem festum jam usq. ab initio in Ecclesia DEI cultum esse*, quæ verba sunt Galefinii ad Martyrol. Ab extremis etiam Danis memoriam ejus cultam esse, ex Calendario Runico, ab Olao Wormio publicato, lib. III. Factor, Danicorum est colligere, in quo *Laurentii Missa*, id est, Festum, rubricâ est annotatum. Missam enim pro Festo antiquitus dici, Baronius quoque in notis ad Cal. Octobr. observat. vid. infra cap. VIII. §. 6. VIII. Cal. Jul.

§. 14. *IX. Calend. Septembr. Bartholomæi, Apostoli.* Ita omnia Martyrologia, quæ vidimus, impressa, Gellonense etiam, Antiquius Occidentalis Ecclesiæ Florentinii, & apud illum Corbejense, ut & P. Galefinius commemorant, conferatur Florentinius; Solum Antwerpense MS. apud eundem & Romanum impressum die sequenti, quo translatio reliquiarum S. Bartholomæi Romam in insulam tyberinam facta esse dicitur, festum ejus recenset; consuetudini scilicet cujusque Regionis celebrationem Festi relinquente Innocentio III. hac de re consulto: Ambrosiana, Aquileiensis, Carnotensis & in Italia præterea pleræque ferè omnes pridie; Romana verò Ecclesia postridie B. Bartholomæi festum celebrat, *& olim hoc ipso die IX. Calend. Septembr. celebrabat, ut ex libro Sacramentorum, qui S. Gregorii nomine inscribitur, animadvertimus, ex Martyrologiis item Usuardi, Adonis, Bedæ & S. Hieronymi*, notante ipsomet Galefinio.

§. 15. *Decollatio S. Johannis* contigit imminente festivitate Paschali, perinde atque Jacobi Majoris, at quia hoc tempore quadragesimali, per Canonem § 1. Concilii Laodiceni, festa Martyrum celebrari ab Ecclesia non consueverunt, in IV. diem, Calend. Septembr. quo caput ejus est inventum, rejecta hæc solennitas

nitas fuit; unde Venerabilis Beda in Martyrologio: *Passio*, tradit, & *Decollatio vel potius inventio capitis B. Johannis Baptista* &c. Idem repetit & uberius deducit lib. II. *Exposit.* in *Evang. Marci* cap. XXVI. verba superiori cap. II. §. 6. sunt adducta. conferantur P. Galefinius & Cardin. Baronius in notis ad Martyrologium, Romanum.

§. 16. *Paulini Episcopi* natalem omnia, quæ vidimus, Martyrologia, etiam Calendarium Runicum, commemorant, solo Martyrologio S. Pantaleonis in Carthusia Colonienfi, ab Herib. Rosweydo reperto, & Romano, Veteri nuncupato, excepto.

§. 17. *Nativitas S. Mariæ* Seculo VII. jam ab Ecclesia est celebrata, *Nativitatis enim & Assumptionis meminit Sigebertus in Chronico sub Sergio: & Isidorus in lib. de officiis*, uti Magdeburg. Cent. VII. cap. VI. fol. 163. observant. Extat de natali D. Mariæ Virginis inter sermones æstivales de Sanctis, Tomo operum VII. col. 131. Bedæ Presbyteri homilia, quam tamen, ut in margine notatur, alii Albino Anglico, Levitæ, Bedæ Discipulo, adscribunt. Nativitas Mariæ habetur descripta in libello de Ortu Mariæ & nativitate atque infantia Domini nostri JESU Christi, quem, uti in Epistolâ Hieronymo suppositâ, & in Tomo operum IX. rejecta fol. 233. docetur, Seleucus quidam hebraicè conscripsit (qui idem etiam Passiones Apostolorum, atq; Evangelium Matthæi hebraicè literis consignavit) quæ ibidem latinè sunt reddita; cùm nos MS. in Teutonicos Rythmos ante aliquot Secula translatum, possideamus, excerpemus ea, quæ nativitatem B. Virginis complectuntur, in gratiam curiosi lectoris:

Do ergangen was diu Frist
Als der Frawen Sit noch ist
Und diu Zit och komen was
Fraw Anna irs Kindes genas

Do si ir liebes Kint gesach
 Grossiu Grad ir do gesach
 Och frat sich der Vater sin
 Do er gesach das Kindelin
 Si lobten G^ot von Hymelrich
 Daß er so = gentlich
 Si het erlöst von ihrem Laid
 Dar umb lobten si Got bait
 Do wart das Kint Maria genant
 Als in der Engel het bekant
 Kainlich wart das Kint erzogen
 Sin wart mit Fliss wol geplogen
 In seiner Kintheit was das lieb
 Kint so rain an sinem Lib
 Wunder die des alle namen
 Die es hörten und vernamen
 Subtlich siner Mutter Brust
 Ai = girlich gelust
 Zessen pflag das Kindelin
 Massig was diu Spis sin.

Sed recte iste libellus inter Apocrypha rejicitur. Neque verò majorem fidem meretur relatio illa Joh. Belethi in Rationali div. offic. cap. 149. de viro quodam pio, qui pluribus annis nocte VI. Idus Septembr. audierit Angelos in caelis gaudentes, cujus rei causam scire desiderans, ex revelatione divina cognoverit, solennizari tunc ab Ecclesiâ triumphante Nativitatem B. Virginis, quæ isthac nocte contigerit, & mandatum acceperit, ut unâ cum Triumphante Militans in terris Ecclesia eam festivitatem concelebraret: quam anilem fabulam à Cæsare Baronio, gravi Scriptore, ad Martyrologium Romanum annotatam esse, non immerito miramur.

§. 18. *Exaltatio S. Crucis cum Inventione ejusdem non est confundenda; fuit enim illa posterior, & Heraclio imperante, Seculo VII. contigit, Anno Imperii ejus VIII. dum Pacem à Cosdroa Persarum Rege peteret, nec impetraret Heraclius, IV. post hoc, id est, XII. Regni sui anno, procinctum in Persidem movet, occisq; singulari congressu super pontem Danubii Cosdroa filio, vastat à Perside, Cosdroam quoque, ablato de propbana manu ejus ligno S. Crucis, interfecit, ac VII. demum ex quo exierat anno, ad regiam Urbem victor rediens, non multo post lignum salutiferum Hierosolymam reportavit. Exhinc Exaltatio S. Crucis in Ecclesia DEI celebrari cœpit, referente Ottone Phirisingensi Episcopo, rerum ab origine Mundi gestarum libro V. cap. 9. confer. Joan. Nauclerus, Præpositus Tubingensis, Chronograph. Generat. XXI. fol. mihi 756. Sed & procurrentibus annis, Leone Romanis imperante, apud urbem Romam Papa Sergius in Sacratio B. Petri Apostoli capsam argenteam, que in angulo obscurissimo diutissimè jacuerat, & in ea crucem, diversis ac pretiosis lapidibus adornatam, Domino revelante, reperit, de qua Israelis quatuor petalis, quibus gemme incluse erant, mira magnitudinis portionem ligni salutiferi Dominica Crucis interiorius repositam inspexit. Que ex tempore illo omnibus annis in Basilica Salvatoris, que appellatur Constantiniana, die exaltationis ejus, ab omni osculatur & adoratur populo, Auctore Adone in Martyrologio: de quo verò non immerito dubitatur, cum Helena inventæ Hierosolymis Crucis unam in urbe Sancta reliquerit, alteram verò partem Constantinopolim, non Romam, miserit, referente Socrate Histor. Ecclesiast. lib. I. cap. 17. videatur Theod. Thummius, in Tractatu de Festis Christ. pag. 165. Baronio quoque hæc de inventâ à Sergio eodem ferè, quo Heraclius eam Cosdroi abstulit, tempore, cruce relatio Adonis suspecta fuisse videtur, ejus enim in Martyrologio ad hunc diem non meminit. Judæi Calendariographi, ut & hoc addamus, diem Exaltationis, & Inventionis Crucis, Hebræo-Germanicè יְהוֹרֵם דְּלֵמַתְּאָה id est, εἰκὼν ἁγίας ἐσθρῆν, sive*

Imagi-

Imaginis Festum vocant, iconolatiam Christianis Pontificiis isthac appellatione exprobrantes; honoranda, non adoranda Dominica crux est: quod si verò adoranda populo proponatur, scandalum datur, vè autem scandalizanti! Matth. XVIII 7.

§. 19. *Festa omnium Sanctorum* commemoravimus superiori capite III. §. 10. de cuius institutione nunc sequentia ex Johanne Beletho, Theologo Parisiensi, cap. 127. addemus: *Panttheon impetravit dari Ecclesie Christiane Bonifacius IV. à Phoca Imperatore Constantinopolitano, & illud, rejectis idolis omnique eorum spurcitiâ, dedicavit in honorem B. Mariæ & omnium Martyrum (nondum enim fiebant festa Confessoribus) & statuit, ut singulis annis celebraretur illo die festum Martyrum, sicut ipsis Calendis Maji Festum Apostolorum. Sed quia in illo mense non est tanta copia victualium, ut in aliis, (solet enim tunc annona deficere) & populus, qui confluebat ad illa solennia, propter inopiam ciborum quoque non poterat bene celebrationi vacare, ideo Gregorius Minor, qui ejus nominis IV. fuit, duo hæc festa transiulit, & ea Calendis Novembris, quando major est rerum copia, fieri instituit. Nec solum Apostolorum & Martyrum, sed etiam Trinitatis, omnium Angelorum & Archangelorum, Patriarcharum, Prophetarum, & aliorum Sanctorum atque Sanctarum, velut Festum Generale, cujus officium ordinavit. Confer. G. Durandus, lib. VII. cap. 34. qui Belethum, more suo, exscripsit. Quia vero Festivitas hæc posteriori ævo instituta est, hinc fit, ut Antverpiense, Gellonense, & Vetustius Occidentalis Ecclesie Martyrologia illam silentio prætereant. Mirari itaque subit, quæ fiat, ut D. Augustino duo sermones, quorum prior inter sermones de Sanctis est XXXVII. alter vero extat inter sermones de verbis Domini, supra Matth. cap. V. v. 1. & tertius quoque, cujus exordium: *Solennitate S. Virgini &c.* super Matthæum V. 3. ut & Leoni M. homilia unica: *Predicante, Dilectissimi, Domino &c.* fol. 91. atque Venerabili Bedæ tres homiliae, quæ inter æstivales*

fermones de Sanctis, col. 146. & seqq. habentur, attribuantur, in Festo omnium Sanctorum, quod tamen tunc nondum constitutum est, habiti! Sciendum itaque est, illas homilias vel in communi Martyrum solennitate habitas esse, vel certè ex Commentariis eorum in Matth. V. ex quo Evangelium Festi omnium Sanctorum legitur, esse desumptas, quasdam etiam supposititias esse & recentiorum Ecclesiæ Dd. Sanè Sermo: *Hodie Dilectissimi &c.* ab Editoribus & Augustino & Bedæ tribuitur, fortassis verò neutrius, sed tertii fuit, & quidem Alcuini, secundum censuram Scholæ Lovaniensis, juxta Codicem verò MS. Ecclesiæ S. Mariæ ad Martyres Romæ, ubi hæc celebritas primùm agi cœpta est, Odonis, Abbatis Cluniacensis, est, apud Casarem Baronium ad Martyrolog. Observes verò ex his velim, Lector, quam depravata pervenerint ad nos SS. Patrum scripta, suppositis etiam iis integris tractatibus atque sermonibus, qui eorum nunquam fuere, vide etiam infra, cap. VIII. §. 8. XVIII. Cal. Septemb. & tamen illi à Pontificiis alterum fidei principium constituuntur & fundamentum, quod autem quàm sit lubricum, ex dictis liquet. Blasphema Gens Judæorum in Calendariis suis festum hoc Christianorum ita innuere solet: כל הקדושים, non verò כל הקדושים, quorum hoc *omnes Sanctos*, illud verò *omnes Synodos* notat, quæ Blasphemia perditissimæ Gens in Ecclesia & Imperio Romano à Principibus & Rebus publicis Christianis nequaquam toleranda esse videtur.

§. 20. Idibus Decembris cum *Lucia*, Virgine & Martyre Syracusana, *Otilia* commemoratur, nostro, Appendici Adonis, Martyrologio Romano, Maurolyco, Molano, Missali Augustensis Ecclesiæ &c. quam depositam volunt, Maurolycus quidem in Castro Laudunensi, aut Martyrol. Rom. atque Molanus rectius in Territorio Argentoratensi, in jugo scilicet seu capite Vogesimontis, Altitona (Nochburg) IV. Milliarib. ab Argentorato distita,

diffita, Bruschius in Chronol. Monast. Germaniæ pag. 336. & 555. Historia Lombardica, Leg. 187. ejus acta refert, & sub Childerico (II. ut colligo) Francorum Rege floruisse eam tradit, circa annum Domini 700. secundum Baronium.

§ 21. *Ignatii Martyris* solennitas non in omnibus Martyrologiis annotata habetur, non enim extat in Calendario Ru- nico, neque etiam in Gellonensi & Vetusiori Ecclesiæ Occiden- talis Martyrologio.

CAP. VII.

DE

SS. MARTYRUM, CONFESSORUM
atque VIRGINUM MEMORIIIS
IN GENERE.

§. 1.

Martyrologium dicitur à Martyribus, quam Vocem la- tius pro Martyribus designatis sumi, supra cap. I. §. 2. diximus, qui alias Confessores vocantur, quod, in- terrogati à Judice, Christum confessi sint; neque ta- men vel carceres vel tormenta, nedum ipsum supplicium mortis senserunt, Martyres à Tertulliano atque Cypriano dicti. At- que his Christi Militibus atque Strenuis Athletis corona parata est, *Martyri quidem de rosâ purpurea, Confessori vero de Liliis can- dida*, juxta Cyprianum Epist. VIII. & Commentatorem ejus, Ri- galtium in Notis. *Virginis* quoque nomenclatura laxius à Mar- tyrologis usurpari consuevit pro Viduis sanctimonialibus, videatur Johannes Molanus in Epist. ad Lect. Martyrologio Usuardi præfixâ, num. 7. & in Annotat. ad VI. Non. Jul. infra cap. VIII. §. 2. & §. 10. IV. Calend. Septemb.

I 3

§. 2.